tak, by zachována byla jednak výnosnost, jednak obecně prospěšný ráz domu, a že jsou podrobeny schválení ministerstva pro sociální péči, je spolehlivou zárukou, že jakákoli libovůle pronajimatele při určení činže bude vyloučena. Ovšem nebude ani tak vyloučeno, »že žalující strana s kalkulací a tedy s ustanovením činže snad nebude spokojena a se smlouvy nájemní vůbec sejde«, avšak to nemá významu pro otázku zde jedině rozhodnou, zda platné ujednání smlouvy vyžaduje stanovení určité činže aneb zda stačí také jen, že činže je určitelna. Jak budou sjednány správné základy pro smluvenou kalkulaci, zda k tomu snad bude třeba zvláštního sporu a zda některá strana — nejsouc spokojena s výsledky kalkulace — raději od smlouvy upustí, nemění nic na skutečnosti, že smlouva ta za stanovení činže jen určitelné ujednána býti mohla a byla. Stejně nemají významu pro řešení právní otázky, o kterou nyní jde, otázky další, zda se žalující strana právem domáhá právě oněch dvou místností, v žalobě naznačených a zda smlouva se žalující stranou jako majetnou korporací vyžaduje k platnosti zvláštního schválení. Toť otázky, které nutno řešiti až ve sporu o věci samé, který podle správného zrušovacího rozhodnutí odvolacího soudu teprve má býti projednán.

Rozhodnutí nejvyš. soudu ze dne 26. května 1926, čj. R. I 406/26. Dr. Grešl.

Úmluva o odstupném — či úmluva o konvenční pokutě? — Příspěvek k výkladu § 909 a § 1336 obč. zák.

Žalovaný A. P. uzavřel se žalobkyní A. N. smlouvu, že jí postupuje byt bez nábytku, který je majetkem žalovaného, krám a kuchyň jest vlastnictvím žalobkyně, ku prodeji v krámě má jediné právo žalobkyně, v případě nutném přibéře si k prodeji žalovaného. — Pakliže by smlouva nebyla dodržena s jedné neb s druhé strany, je povinen jeden neb druhý vyplatiti poškozené 2500 Kč.

Smlouva tato byla rozvázána na žalobu A. P. rozsudkem okresního soudu v J. dříve již vyneseným proti A. N.

Žalující A. N. domáhá se nyní, poukazujíc na zrušení smlouvy se strany žalovaného A. P., na tomto placení smluvených 2500 Kč.

Okresní soud v J. vyhověl žalobě vzav za prokázáno, že

mezi stranami smluvena byla řádná, zákonu odpovídající pokuta konvencionální 2500 Kč pro případ nedodržení smlouvy. Nebylo smluveno, že by pokuta ta platiti měla pouze pro případ svévolného porušení a možno ji tudíž žádati v každém případě zrušení smlouvy, tedy i v našem případě zrušení rozsudkem. Povinnou k placení jest zde strana, která žalobou k zrušení tomu zavdala podnět, t. j. nynější žalovaný. Okolnost, že měl k tomu vážné důvody, jest podle znění smlouvy nerozhodnou.

Krajský soud v H. K. odvolání žalovaného nevyhověl a rozsudek prvé stolice potvrdil.

Nejvyšší soud v Brně vyhověl dovolání žalovaného, rozsudky obou instancí zrušil, vrátiv spisy prvému soudu k novému jednání a rozhodnutí, a to z těchto důvodů:

Dovolání, jež uplatňuje dovolací důvody čís. 2, 3 a 4 § 503 c. ř. s., nelze upříti oprávnění.

Podle názoru nižších soudů jest žalobní nárok, aby byl žalovaný uznán povinným zaplatiti žalobkyni zažalovanou částku 2500 Kč, již tím opodstatněn, že podle smlouvy, ujednané se žalobkyní ohledně společného užívání bytu, pokud se týče krámu a výpomoci žalovaného v krámě žalobkyně, jest strana, která smlouvu nedodrží, povinna zaplatiti poškozené straně peníz 2500 Kč a že žalovaný smlouvu zrušil tím, že na soudu o její zrušení zakročil a si vymohl vyklizení žalobkyně z jeho bytu. Námitky žalovaného, že smlouvu nezrušil svévolně, nýbrž že žalobkyně mu dodržení smlouvy, tropíc s ním výtržnosti, znemožnila a že sama smlouvy nedodržela, že ho tedy zavinění na porušení smlouvy nestíhá, nižší soudy za závažné pro oprávněnost žalobního nároku neshledaly, stojíce na stanovisku, že na zavinění žalovaného nesejde.

Tento názor nižších soudů sdíleti nelze a právem žalovaný vytýká nižším soudům, najmě napadenému rozsudku, nesprávné právní posouzení věci § 503 čís. 4 c. ř. s. a jako následek jeho i vadnost řízení (§ 503 čís. 2 c. ř. s.).

Ať se úmluva stran, že v případě nedodržení smlouvy strana smlouvu nedodrževší jest povinna straně poškozené zaplatiti částku 2500 Kč, pokládá za úmluvu o odstupném (§ 909 obč. z.), za kterou ji pokládá soud odvolací, či za úmluvu o konvenční pokutě (§ 1336 obč. zák.), kterou jest podle názoru prvního soudu, kterémuž názoru doslov smlouvy nasvědčuje, vždy přijde na to, zdali stihá stranu smlouvu nedodrževší na nedodržení smlouvy zavinění. Že u konvenční pokuty, aby ji byl smluvník povinen platiti, jest předpokladem, že smluvníka postihuje na nesplnění

smlouvy zavinění, plyne ze zařazení § 1336 obč. zák. o konvenční pokutě jednajícího do XXX. hlavy občanského zákoníka a z ustanovení §§ 1295 až 1298 obč. zák. a není v tom v judikatuře ani v nauce sporu. Ohledně odstupného stanoví se v § 909 obč. zák., že je platí smluvní strana, jestliže od smlouvy ustoupiti chce, tedy ustoupí-li z libovůle, a v případě znemožnění splnění smlouvy (§ 911 obč. zá.) nejde-li o náhodu, jestliže strany smlouvu nesplnivší jest na nemožnosti splnění vinna. Bez ohledu na zavinění povinnost platiti odstupné nebo konvenční pokutu nastala by toliko, kdyby to bylo stranami ujednáno, čímž ale v tomto případě podle znění smlouvy tak není a z jejího doslovu vyčísti se nedá.

Podle toho otázka zavinění na nedodržení smlouvy ani v tomto sporu nerozhodna není a bylo se jí, pokud se týče uvedenými námitkami žalovaného zabývati. Nestalo-li se tak, což žalovaný vytýká (§ 503 čís. 2 c. ř. s.), jest řízení nižších soudů vadné. Vzhledem k námitkám žalovaného bylo nižším soudům se stranami o zavinění na nedodržení smlouvy jednati (§§ 180, 182, 195, 431 c. ř. s.), důkazy, které by strana po případě pro svá tvrzení nabídla, provésti a příslušná zjištění učiniti. Pokud se týče konvenční pokuty, jest se soudu podle § 1336 obč. zák. i její přiměřenosti, byla-li popřena, zabývati.

Protože jednání nižších stolic zůstalo v uvedených směrech kusým, nezbylo, než jak žalovaný navrhl, rozsudky obou nižších soudů zrušiti a věc prvému soudu vrátiti, aby o ní znovu jednal a rozhodl (§ 510 c. ř. s.).

Výrok o útratách dovolacího řízení opírá se o § 52 c. ř. s.

Rozhodnutí nejvyš. soudu ze dne 13. července 1926 Rv I 118/26. Dr. Adolf Konečný.

Příspěvek k otázce použití mezimístního práva vnitrozemského. Osobní způsobilost adoptantovu dlužno posuzovati podle práva platného na území, k němuž náleží obec, do které adoptant přísluší domovským právem.[1])

Sirotčí úřad v Novém Městě n. Váhem schválil usnesením ze dne 23. února 1928 osvojovací smlouvu, kterou uzavřel Frant. F. s Viktorií Š. v Novém Městě n. Váhem o adopci nezletilého Josefa Š., narozeného 26. května 1921 tamtéž.

[1]) Případ byl řešen ještě před účinností zákona o osvojení ze dne 28. března 1928, č. 56 Sb. z. a n.